

Fakt – názor – domněnka

DOPLŇUJÍCÍ MATERIÁLY K ČLÁNKU Z ČASOPISU UČITELSKÝ MĚSÍČNÍK 11/2025
AUTORKY: DAGMAR KOPŘIVOVÁ, IRENA POLÁKOVÁ

Kompletní obsah základní gramotnosti čtenářské a pisatelské, tak jak je vymezen v závazné i nezávazné části RVP ZV, najdete v podobě kontinua na tomto odkaze: [Kontinuum základní gramotnosti čtenářské a pisatelské](#).

Název lekce	Česká republika
Učitel/ka	Mgr. Dagmar Kopřivová
Škola	ZŠ Český Krumlov, Plešivec 249
Ročník	3.
Oblast/Obor	Člověk a jeho svět / Místo, kde žijeme / Vlastivěda
Časová dotace	45 minut
Čemu se má žák naučit	Žák rozlišuje fakta a názory a dokáže zdůvodnit své rozhodnutí.
Složka v ČPG	Budování porozumění v četbě a v procesu psaní
OVU ČPG	3. ročník ZGC-BPO-000-ZV3-001 Buduje porozumění prožitkovým i odborným textům, při psaní sděluje informace podle své potřeby.
Komponenta	Odlišení faktů, domněnek a názorů.
Projev žáka	Odliší v textu, co se zřetelně podává jako fakt (co i druzí mohou považovat za jisté, nepochybné) a co může být něčí názor nebo domněnka.
OVU vzdělávacího oboru	CJS-CJS-001-ZV5-004 Posoudí na základě lokalizace specifika vlastního regionu, krajů ČR, sousedních států ČR a vybraných států v odlišných částech Evropy i světa a vliv těchto specifíků na život v nich.

Popis lekce ›

Kontext

Žáci pracují s tématem, s kterým již byli seznámeni (Česká republika). Následující lekce není primárně zaměřena na osvojení si nových informací, ale na ujasnění rozdílů mezi faktem a názorem. Jde o první z řady lekcí zaměřených na tuto komponentu. Předpokládá se, že žáci po modelování splněného zadání rozpoznají, co z výroků, které zapsali, je fakt a co názor.

1. Čemu se má žák naučit

Žák rozlišuje fakta a názory a dokáže zdůvodnit své rozhodnutí.

2. Z čeho poznáme my i žáci, nakolik jsme se k cílům přiblížili?

Důkazy:

- výroky žáků o ČR zapsané na papírky v evokaci
- diskuse o tom, co je fakt, co názor a proč
- společné třídění a analýza výroků o ČR, proč je to fakt, nebo názor

3. Kroky lekce se zadáním

EVOKACE (10 minut)

Úvodní otázka pro děti:

Co vás napadne, když se řekne Česká republika? Co je podle vás pro naši zemi nejvíc typické?

Zapisujeme výroky ve větách, každý na samostatný papírek.

UVĚDOMĚNÍ VÝZNAMU INFORMACÍ (25 minut)

Co myslíte, že z výroků, které jste napsali, je fakt a co názor? Zdůvodněte to. Následuje diskuse v celé třídě.

Učitel pomáhá žákům k ujasnění modelovými výroky o jejich paní asistentce, kterou dobře znají.

Modelové výroky:

Fakt: „Hanka (asistentka) má modré oči.“

Názor: „Hanka je nejlepší cukrářka na světě.“

Společná diskuse o tom, co z tvrzení o Hance byl fakt a co názor. Zdůvodněte, proč si to myslíte.

Společné třídění a analýza výroků o České republice (výroky sepsané v evokaci)

- Roztřídíte na koberec do dvou sloupců své výroky o ČR podle toho, jestli je to podle vás fakt nebo názor.
- Vyberte si a přečtete nahlas jakýkoliv výrok, společně rozhodujeme, zda jde o fakt, nebo názor. Zdůvodněte, proč si to myslíte.

REFLEXE (10 minut)**Diskuse: Podle čeho poznáte fakt a podle čeho názor?**

- Co vás překvapilo, když jsme rozlišovali fakta a názory?
- Co potřebujeme umět, abychom mohli rozeznat, co je fakt a co názor?

Název lekce	Zverimex
Učitel/ka	Mgr. Dagmar Kopřivová (část lekce využita od Mgr. Jany Kopecké, ZŠ Kunratice)
Škola	ZŠ Český Krumlov, Plešivec 249
Ročník	3.
Oblast/Obor	Člověk a jeho svět / Rozmanitost přírody / Přírodověda
Časová dotace	45 minut
Čemu se má žák naučit	Žák s dopomocí rozlišuje v textu fakta a názory a jednoduše vysvětlí, proč se jedná o fakt nebo o názor.
Složka v ČPG	Budování porozumění v četbě a v procesu psaní
OVU ČPG	3. ročník ZGC-BPO-000-ZV3-001 Buduje porozumění prožitkovým i odborným textům, při psaní sděluje informace podle své potřeby.
Komponenta	Odlišení faktů, domněnek a názorů.
Projev žáka	Odliší v textu, co se zřetelně podává jako fakt (co i druzí mohou považovat za jisté, nepochybné), a co může být něčí názor nebo domněnka. Při psaní používá výrazy, kterými odliší své názory nebo domněnky od faktů (např. myslím si, podle mě, zajímalo by mě atp.).
OVU vzdělávacího oboru	CJS-CJS-004-ZV5-015 Porovná na základě pozorování rozmanitost živé a neživé přírody ve svém okolí a realizuje zásah, kterým tuto rozmanitost podpoří.

Popis lekce ›

Zdroje důkazů o učení žáka ›

Texty a materiály k lekci ›

Kontext

Lekce byla zařazena v tématu – Poznávání skupin živočichů. Žáci se v lekci setkají podruhé, ale po delší odmlce, s pojmy fakta/názory a s jejich odlišováním. V této lekci budou pracovat s podporou spolužáka a budou si společně vyjasňovat, proč si myslí, že je něco v textu fakt a něco názor.

1. Čemu se má žák naučit

Žák s dopomocí rozlišuje v textu fakta a názory a jednoduše vysvětlí, proč se jedná o fakt, nebo o názor.

2. Z čeho poznáme my i žáci, nakolik jsme se k cílům přiblížili?

Důkazy:

- Žák barevně rozliší místa, kde jsou v textu fakta, a místa, která vyjadřují názory. Svá rozhodnutí jednoduše vysvětlí.
- Při závěrečném úkolu (popis zvířete) napíše alespoň jeden fakt a jeden názor.

3. Kroky lekce se zadáním

EVOKACE (10 minut)

Žáci sedí v kruhu. Uprostřed je obrázek zvířete (agama–plaz).

Učitel klade otázky:

- Poznáte, jaké je na obrázku zvíře?
- Co o něm víme jistě a je to fakt? (například co vidíme: barva, počet nohou, savec, pták apod.)
- Co si o něm myslíme a je to náš názor? (například co si domýšlíme: co asi umí, zda je chytré, hezké, přátelné, milé apod.)

UVĚDOMĚNÍ VÝZNAMU INFORMACÍ (20 minut)

1. Samostatná práce žáků ve dvojici

Pokyny pro žáky: V dnešním [textu](#) navštívíme prodejnu zvířátek Zverimex, dozvíte se nové informace a také si budeme všímat toho, co je fakt a co je názor.

- Každý z dvojice si připraví modrou pastelku. Při čtení si spolu ve dvojici budeme všímat toho, co si myslí o zvířatech autor textu (co by mohl být jeho názor). To podtrhneme modrou pastelkou.
- Potom znovu čteme text a podtrhneme zelenou pastelkou fakta, která najdeme v textu.

2. Sejdeme se ve čtveřici, budeme znovu číst text, říkat si a zdůvodňovat, co jsme podtrhli a proč.

REFLEXE (15 minut)

Nejprve si řekneme, co jste si označili jako fakta, pak si řekneme, co jste si označili jako názory.

U čeho jste si nebyli jistí? Podle čeho jste se rozhodovali?

Samostatný úkol:

Každý žák si vybere jeden obrázek zvířete (různé skupiny) a napíše k němu jeden fakt (zelenou barvou) a jeden názor (modrou barvou).

Následuje společné sdílení dobrovolníků ve třídě.

Ukázky dětských prací

Zverimex
(Karen Cardella)

Navštívit zverimex je zába-
va. Jsou tam vidět
různá zvířata. Vel-
ký papoušek je ba-
revný. Je taky chyt-
rý. „Ahoj!“ říká lidem
kolem. Kořata jsou heb-
ká a roztomilá. Lidé si je
rádi pochovají. Kořata
hodně času pro-
spí. Pak se
probudí
a mňou-
kají. Potřebují každý den čerstvé
jídlo a vodu. Existuje mnoho růz-
ných druhů ještěřů. Jedním z nich
je agama. Je velice hezká. Má zele-
nou šupinatou kůži a zlaté oči. Žije
v akváriu. Uvnitř má vanu s vodou,
aby mohla plavat. V akváriu jsou
také větve. Agama má na nohách
dlouhé drápy, které jí pomáhají spl-
hat. Jí hlavně hmyz. Majitel zverimexu
má hodně práce. Jeho práce je zábav-
ná. Dobře se stará o zvířata a radí li-
dem, co zvířata potřebují.

(Zdroj: Cardella, Karen, Šafránková, Kateřina,
ed. Čteme s porozuměním každý den: 2. třída.
Dobříš: Šafrán, 2015. Upraveno.)

Zverimex
(Karen Cardella)

Navštívit zverimex je zába-
va. Jsou tam vidět
různá zvířata. Vel-
ký papoušek je ba-
revný. Je taky chyt-
rý. „Ahoj!“ říká lidem
kolem. Kořata jsou heb-
ká a roztomilá. Lidé si je
rádi pochovají. Kořata
hodně času pro-
spí. Pak se
probudí
a mňou-
kají. Potřebují každý den čerstvé
jídlo a vodu. Existuje mnoho růz-
ných druhů ještěřů. Jedním z nich
je agama. Je velice hezká. Má zele-
nou šupinatou kůži a zlaté oči. Žije
v akváriu. Uvnitř má vanu s vodou,
aby mohla plavat. V akváriu jsou
také větve. Agama má na nohách
dlouhé drápy, které jí pomáhají spl-
hat. Jí hlavně hmyz. Majitel zverimexu
má hodně práce. Jeho práce je zábav-
ná. Dobře se stará o zvířata a radí li-
dem, co zvířata potřebují.

(Zdroj: Cardella, Karen, Šafránková, Kateřina,
ed. Čteme s porozuměním každý den: 2. třída.
Dobříš: Šafrán, 2015. Upraveno.)

Pozorování žáků u učení

Dva žáci sdílí vybrané části z textu a argumentují, proč se podle nich jedná o fakt, či názor.

<https://youtu.be/Whl10zkLaE4>

**Zverimex
(Karen
Cardella)**

Navštívit zverimex je zábava. Jsou tam vidět různá zvířata. Velký papoušek je barevný. Je taky chytrý. „Ahoj!“ říká lidem kolem. Kořata jsou hebká a roztomilá. Lidé si je rádi pochovají. Kořata hodně času prospí. Pak se probudí a mňoukají. Potřebují každý den čerstvé jídlo a vodu. Existuje mnoho různých druhů ještěřů. Jedním z nich je agama. Je velice hezká. Má zelenou šupinatou kůži a zlaté oči. Žije v akváriu. Uvnitř má vanu s vodou, aby mohla plavat. V akváriu jsou také větve. Agama má na nohách dlouhé drápy, které jí pomáhají šplhat. Jí hlavně hmyz. Majitel zverimexu má hodně práce. Jeho práce je zábavná. Dobře se stará o zvířata a radí lidem, co zvířata potřebují.

(Zdroj: Cardella, Karen, Šafránková, Kateřina, ed. Čteme s porozuměním každý den: 2. třída. Dobříš: Šafrán, 2015. Upraveno.)

Název lekce	Kouzelný vesmír
Učitel/ka	Mgr. Dagmar Kopřivová
Škola	ZŠ Český Krumlov, Plešivec 249
Ročník	3.
Oblast/Obor	Člověk a jeho svět / Rozmanitost přírody / Přírodověda
Časová dotace	45 minut
Čemu se má žák naučit	Žák samostatně vyhledává fakta a názory v textu a vysvětlí, jaký je mezi nimi rozdíl.
Složka v ČPG	Budování porozumění v četbě a v procesu psaní
OVU ČPG	3. ročník ZGC-BPO-000-ZV3-001 Buduje porozumění prožitkovým i odborným textům, při psaní sděluje informace podle své potřeby.
Komponenta	Odlišení faktů, domněnek a názorů.
Projev žáka	Odliší v textu, co se zřetelně podává jako fakt (co i druzí mohou považovat za jisté, nepochybné), a co může být něčí názor nebo domněnka. Při psaní používá výrazy, kterými odliší své názory nebo domněnky od faktů (např. myslím si, podle mě, zajímalo by mě atp.).
OVU vzdělávacího oboru	CJS-CJS-004-ZV5-021 Charakterizuje Zemi jako jednu z planet Sluneční soustavy.

Popis lekce ›

Zdroje důkazů o učení žáka ›

Texty a materiály k lekci ›

Kontext

Lekce byla zařazena na závěr cca dva měsíce probíraného tématu Vesmír. Cíli z oblasti ČPG se žáci věnovali již několikrát, s postupně stoupající náročností (od třídění výroků na základě kritérií fakt – názor, přes práci ve dvojici s jednoduchým textem po samostatnou práci s textem, která je realizována v následující lekci).

1. Čemu se má žák naučit

Žák samostatně vyhledává fakta a názory v textu a vysvětlí, jaký je mezi nimi rozdíl.

2. Z čeho poznáme my i žáci, nakolik jsme se k cílům přiblížili?

Důkazy:

- Žák správně označuje části textu, které jsou fakta a názory, a dokáže zdůvodnit svá rozhodnutí.
- Vhodně označuje jazykové prostředky, které naznačují, že se jedná o fakt, nebo názor.
- Písemně formuluje vlastní vysvětlení rozdílu mezi faktem a názorem.

3. Kroky lekce se zadáním

EVOKACE (10 minut)

1. Samostatně napište odpověď na otázku: Proč je vesmír kouzelný?
2. Sdílejte odpovědi ve trojici. Společně se ve trojici zamyslete nad svými odpověďmi: Co z toho, co jste napsali, je fakt? Co je názor? Proč si to myslíte?
3. Ve třídě společně sdílíme alespoň dva příklady (= společně si po dlouhé době vybavujeme, co je fakt a co názor).

UVĚDOMĚNÍ VÝZNAMU INFORMACÍ (20 minut)

Žáci dostanou [text o vesmíru](#).

Učitel klade otázky:

- Samostatně: Pomocí dvou barev (např. zelená = fakt, žlutá = názor) vyznačí v textu, co považují za fakta a co za názory.
- Společně ve dvojici si projděte svá fakta a diskutujte:
 - Jak jsi poznal/a, že je to fakt? Kde si fakt můžeme ověřit?
 - Co ti napovědělo, že je to názor?
- Otázky jsou cíleny na jazykové prostředky. Pokud se na některém výroku nemůžete shodnout, označte si jej a budeme na něm společně pracovat.
- Na závěr sdělíme označené a nejasné výroky ve třídě a společně o nich diskutujeme.

REFLEXE (15 minut)

Každý žák samostatně napíše, jak by někomu vysvětlil rozdíl mezi faktem a názorem, ukáže to na konkrétním příkladu z textu. Dobrovolníci své vysvětlení přečtou nahlas.

Ukázky dětských prací

Kouzelný vesmír

Proč je Vesmír „kouzelný“?

Protože je velmi hezký. Je hodně hodně velký a furt se zvětšuje.

Zabarvi v textu zeleně fakta a žlutě názory

Objevování Vesmíru je vzrušující. Vesmír je obrovské a tajemné místo plné hvězd, planet a dalších zajímavých věcí. Když se v noci podíváš na oblohu, vidíš jen malou část toho, co tam opravdu je. Ve vesmíru jsou miliardy hvězd, některé mnohem větší a krásnější než naše Slunce. Dívat se na hvězdy je zábava. Každá hvězda je jako malá lampa na nebi. Někdy můžeme vidět i padající hvězdu – ve skutečnosti je to malý kámen z vesmíru, který shoří v atmosféře. Každý touží ho vidět padat, aby si mohl něco přát.

Ve vesmíru jsou i planety. Některé jsou obrovské a plynné, jako Jupiter, jiné malé a kamenité, jako Mars. Nejhezčí jméno má ale jen jedna z nich, jmenuje se Venuše. Vesmír je plný záhad a některé z nich lidé teprve objevují. Všechny tvory na Zemi nejvíce fascinují Černé díry. Černé díry jsou opravdu tajemné. Mají tak silnou gravitaci, že do sebe vtáhnou všechno, co je blízko – komety s dlouhými ohony, asteroidy létající vesmírem a galaxie, které vypadají jako obrovské světelné víry.

Jak bys někomu, kdo nezná rozdíl mezi faktem a názorem, jednoduše vysvětlil/a, jak je rozlišit?

Názory si nemůžeš ověřit a fakta jo. Bude se ti to hodit když si budeš číst text jestli mu máš věřit nebo ne!

Kouzelný vesmír

Proč je Vesmír „kouzelný“?

Je hezký a jsou tam nádherná vesmírná tělesa a je nekonečný.

Zabarvi v textu zeleně fakta a žlutě názory

Objevování Vesmíru je vzrušující. Vesmír je obrovské a tajemné místo plné hvězd, planet a dalších zajímavých věcí. Když se v noci podíváš na oblohu, vidíš jen malou část toho, co tam opravdu je. Ve vesmíru jsou miliardy hvězd, některé mnohem větší a krásnější než naše Slunce. Dívat se na hvězdy je zábava. Každá hvězda je jako malá lampa na nebi. Někdy můžeme vidět i padající hvězdu – ve skutečnosti je to malý kámen z vesmíru, který shoří v atmosféře. Každý touží ho vidět padat, aby si mohl něco přát.

Ve vesmíru jsou i planety. Některé jsou obrovské a plynné, jako Jupiter, jiné malé a kamenité, jako Mars. Nejhezčí jméno má ale jen jedna z nich, jmenuje se Venuše. Vesmír je plný záhad a některé z nich lidé teprve objevují. Všechny tvory na Zemi nejvíce fascinují Černé díry. Černé díry jsou opravdu tajemné. Mají tak silnou gravitaci, že do sebe vtáhnou všechno, co je blízko – komety s dlouhými ohony, asteroidy létající vesmírem a galaxie, které vypadají jako obrovské světelné víry.

Jak bys někomu, kdo nezná rozdíl mezi faktem a názorem, jednoduše vysvětlil/a, jak je rozlišit?

že fakta jsou někdy pravdivá a víc lidí si to myslí a názory to je tak že třeba jenom pár lidí si to myslí

Proč je vesmír „kouzelný“?

Kouzelný vesmír

Zabarvi v textu **zeleně fakta** a **žlutě názory**

Objevování vesmíru je vzrušující. Vesmír je obrovské a tajemné místo plné hvězd, planet a dalších zajímavých věcí. Když se v noci podíváš na oblohu, vidíš jen malou část toho, co tam opravdu je. Ve vesmíru jsou miliardy hvězd, některé mnohem větší a krásnější než naše Slunce. Dívat se na hvězdy je zábava. Každá hvězda je jako malá lampa na nebi. Někdy můžeme vidět i padající hvězdu – ve skutečnosti je to malý kámen z vesmíru, který shoří v atmosféře. Každý touží ho vidět padat, aby si mohl něco přát.

Ve vesmíru jsou i planety. Některé jsou obrovské a plynné, jako Jupiter, jiné malé a kamenité, jako Mars. Nejhezčí jméno má ale jen jedna z nich, jmenuje se Venuše. Vesmír je plný záhad a některé z nich lidé teprve objevují. Všechny tvory na Zemi nejvíce fascinují černé díry. Černé díry jsou opravdu tajemné. Mají tak silnou gravitaci, že do sebe vtáhnou všechno, co je blízko – komety s dlouhými ohony, asteroidy létající vesmírem a galaxie, které vypadají jako obrovské světelné víry.

Autor textu: Mgr. Dagmar Kopřivová

Jak bys někomu, kdo nezná rozdíl mezi faktem a názorem, jednoduše vysvětlil/a, jak je rozlišit?

Název lekce	Moucha domácí
Učitel/ka	Mgr. Dagmar Kopřivová
Škola	ZŠ Český Krumlov, Plešivec 249
Ročník	3.
Oblast/Obor	Člověk a jeho svět / Rozmanitost přírody / Přírodověda
Časová dotace	3 × 45 minut
Čemu se má žák naučit	Žák samostatně napíše text o mouše, ve kterém použije fakta a vyjádří i své názory.
Složka v ČPG	Budování porozumění v četbě a v procesu psaní
OVU ČPG	3. ročník ZGC-BPO-000-ZV3-001 Buduje porozumění prožitkovým i odborným textům, při psaní sděluje informace podle své potřeby.
Komponenta	Odlišení faktů, domněnek a názorů.
Projev žáka	Odliší v textu, co se zřetelně podává jako fakt (co i druzí mohou považovat za jisté, nepochybné) a co může být něčí názor nebo domněnka. Při psaní používá výrazy, kterými odliší své názory nebo domněnky od faktů (např. myslím si, podle mě, zajímalo by mě atp.).
OVU vzdělávacího oboru	CJS-CJS-004-ZV5-016 Zhodnotí vliv podmínek prostředí na životní funkce a projevy vybraných organismů na základě vlastního pokusu.

Popis lekce ›

Zdroje důkazů o učení žáka ›

Texty a materiály k lekci ›

Kontext

Lekce je tříhodinová. V první dvouhodině žáci pracovali s textem o vybraném zástupci z říše hmyzu a jejich cílem bylo zjistit, v čem je unikátní, co se stavby těla týče, a čím je prospěšný nebo škodlivý. Nejprve žáci pracovali s textem a následně nabyté informace pak samostatně třetí hodinu zpracovali do vlastního oborového textu o mouše. Využívali u toho, s čím se setkali v předchozích lekcích zaměřených na odlišení faktu, názoru, včetně toho, že se zabývali jazykovými prostředky. Toto vše, včetně faktografických znalostí o hmyzu, využijí v plnění cíle.

1. Čemu se má žák naučit

Žák samostatně napíše text o mouše, ve kterém použije fakta a vyjádří i své názory.

2. Z čeho poznáme my i žáci, nakolik jsme se k cílům přiblížili?

Důkazy:

→ Žák samostatně napíše text o mouše, ve kterém použije fakta a vyjádří i své názory.

3. Kroky lekce se zadáním

→ **1. a 2. hodina**

EVOKACE

1. Učitel [promítne obrázky](#) na tabuli a žáci si zapisují do svého pracovního listu plnění zadání: Dívej se na obrázky a přemýšlej, jak souvisejí s mouchou. Zapisuj své nápady.
2. Sdílejte ve trojicích, co jste si mysleli?
3. Sdílejte své nápady ve třídě.

UVĚDOMĚNÍ VÝZNAMU INFORMACÍ

Cílem aktivity je získat dostatečné množství informací k písemnému zadání.

Čtete si ve skupině [text](#) podle následujícího postupu:

1. Jeden čte nahlas odstavec.
2. Potom list otočíte a shrnete si, o čem odstavec byl.
3. Zapišete/namalujete do PL, co si pamatujete.

Postupujte po odstavcích a střídejte se ve čtení.

REFLEXE

Návrat k evokaci: Porovnejte, co jste si o obrázcích mysleli před četbou textu? Co nového jsme se dozvěděli?

V následující hodině žáci dostanou zadání k plnění cíle lekce – k vytvoření vlastního textu.

→ **3. hodina**

Zadání: Napiš vlastní text o mouše, ve kterém jasně odlišíš fakta a názory.

→ Společný brainstorming nápadu toho, co by se v textu mohlo objevit. Nápady píšeme na tabuli.

→ Jak bychom mohli odlišit názory? Jaké jazykové prostředky bychom mohli k vyjádření názoru použít?
(I tyto nápady je vhodné napsat na tabuli.)

Následně žáci píšou samostatně text, který mohou doplnit ilustrací. V textu se objeví fakta i názory.
Rychlejší děti si navzájem čtou texty a dávají si k nim ZV.

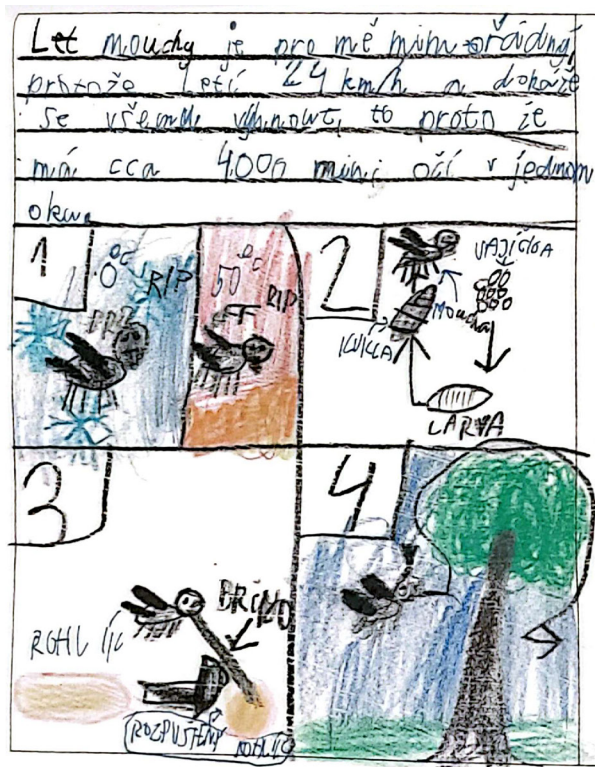
Ukázky dětských prací

Moucha domácí

Má chutivé buňky na nohou, takže na nich má drobné chloupky, které ji pomáhají zjistit, že je chcem plácnout. Také má velké oči, které vidí až do zadu, jsou složeny z 4000 malých očí. Létá až 24 km za hodinu, to je hodně rychle. Myslím si, že moucha je docela nechutná, protože sedá na výkaly a pak na jídlo. Jinak mi připadá zajímavá.

Moucha domácí

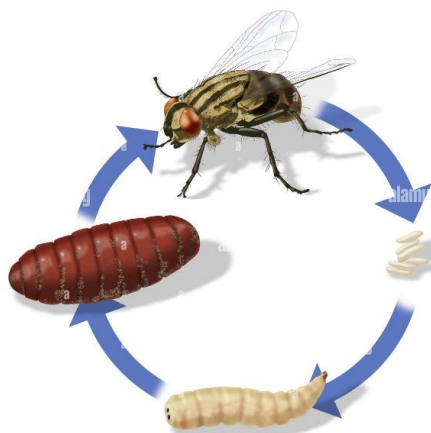
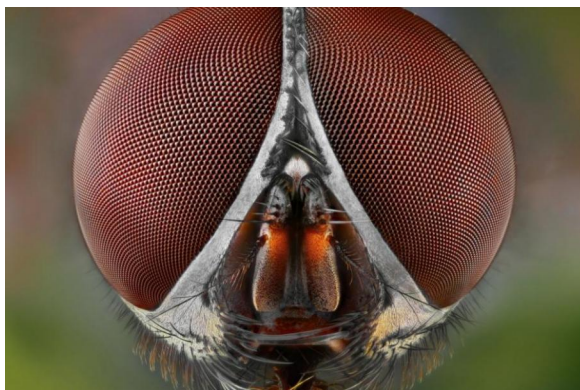
Druhou muchu je přes 120 000 a nejznámější je moucha domácí. Moucha domácí je nejlépe doma v kuchyni, tam si určitě jídlo najde, nemyslíte? Nejlepší teplota pro mouchu domácí je 10°C a 27°C teploty 0°C a 44°C jsou pro ni smrtelné. Moucha domácí naklade vajíčka a těm trvá 8 hodin než se z ní stane larva a ta se po nějaké době se zabukluje a z bučky se vyklubne dospělá moucha, která žije 1 měsíc, to je ale málo co? Moucha má dvě oči, ve kterých má 4000 malých očíček takže vidí i dozadu.

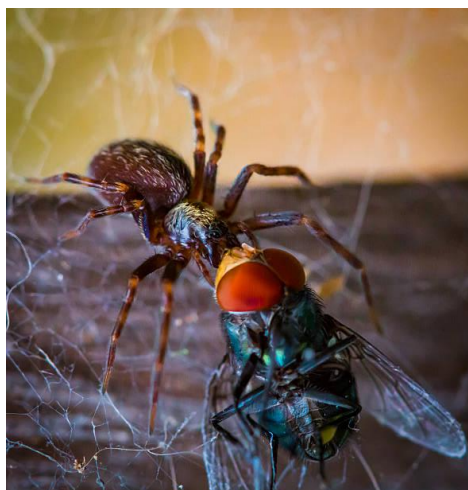
MOUCHA DOMÁCÍ

Všechny druhy mouchy přežívají v určité teplotě na příklad v 10-40°C a to znamená, že je na nás velmi nevidíme, ale máj na zru je, že je pořád vidíme protože je máme doma. Mouchy se vyvíjejí normálně si myslím, protože je normální že jsou vejce, larva a kukla a pak moucha. Moucha se stravuje zavině, protože se vylíže, pak si jídlo nechá rozpuštit, protože nemá zuby a pak to vylíže.

Obrázky k evokaci

alamy Page 10/10/10 www.alamy.com

Moucha domácí – malý, ale zajímavý tvor

Mouchy jsou skoro všude

Na světě žije přes 120 000 různých druhů much. Ta pro nás nejznámější je moucha domácí. Líbí se jí tam, kde žijí lidé, protože tam snadno najde jídlo (nepřikryté v kuchyni na stole nebo zbytky jídla v odpadcích) a teplo. Mouchy mají nejradši teplo. Nejlépe se jim daří mezi 10 až 27 °C. Příliš velké horko nebo zima je pro ně nebezpečné. Když je moc vedro (nad 44 °C) nebo mráz (pod 0 °C), mouchy nepřežijí.

Život mouchy – od vajíčka po létajícího dospělé

Moucha žije asi jeden měsíc. Nejdřív samička naklade vajíčka do něčeho, co se rozkládá – třeba do zkaženého masa nebo výkalů. Z vajíček se za pár hodin vylíhnou larvy (červíci). Ty se pak zakuklí a z kukly se do týdne (7–10 dní) narodí nová dospělá moucha.

Jak se moucha stravuje?

Moucha nemá zuby a neumí kousat. Jídlo si musí rozpustit. Na jídlo nejdřív vyzvrátí šťávu, která ho rozmělní na kaši. Tu pak nasaje jako brčkem. Nepijí vodu jako my – sají tekutiny ze všeho, co rozmělní. Na nohách má chuťové buňky, takže když chodí po jídle, vlastně ho „ochutnává“.

Dokonalé smysly

Mají vynikající zrak. Moucha vidí skoro všude kolem sebe, dokonce i dozadu, protože má oko složené ze 4 000 malých očí. Moucha umí lézt po skle, zdech i po stropě. Na nohách má malá „lepidla“ a chloupky, které jí pomáhají držet se i hlavou dolů.

Rychlý a obratný let

Moucha létá rychlostí až 24 km/h a její křídla mávají až 1000krát za minutu! Má také speciální kyvadélka, která jí pomáhají udržet rovnováhu při letu. Dokáže rychle měnit směr a vyhýbat se překážkám, protože její tělo má chloupky, které cítí proudění vzduchu. Dokáže tak rychle reagovat – než se ji pokusíme plácnout, už dávno uletí.

Moucha ano nebo ne?

Larvy mouchy se živí zkaženým jídlem, hnojem a mrtvými zvířaty. Tím pomáhají uklízet přírodu. Mouchy také slouží jako jídlo pro ptáky, žáby, pavouky a další zvířata, bez much by mohli i vyhnout. Bohužel, mouchy často sedají i na špínu – třeba na odpadky nebo výkaly. Když moucha sedne na odpadky a pak na jídlo, může na něj přenést škodlivé bakterie. Tím mohou pomoci šířit některé nemoci. Proto je důležité nechávat jídlo zakryté a často vynášet odpadky a po kontaktu s ní bychom si měli vždy umýt ruce.

Zdroj: Kompilace několika textů z encyklopedií

Úkoly k textu

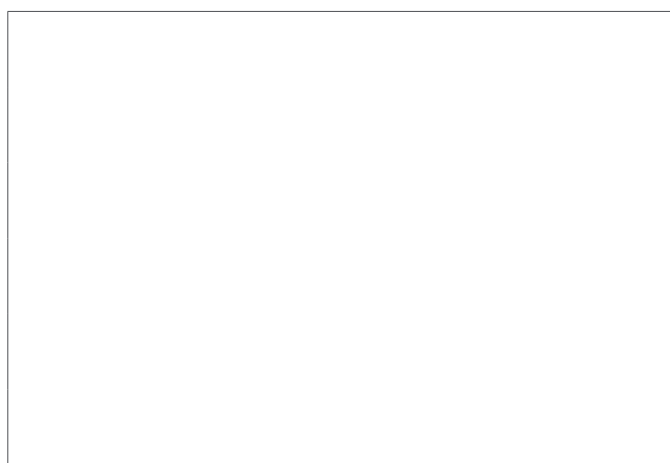
Přečti si krátký text o mouše domácí. Ke každému odstavci:

- napiš, co sis zapamatoval,
- nakresli jednoduchý obrázek podle toho, co ses dozvěděl.

1. Místo, kde se mouchy vyskytují (zkus být konkrétní)?

Zapiš:

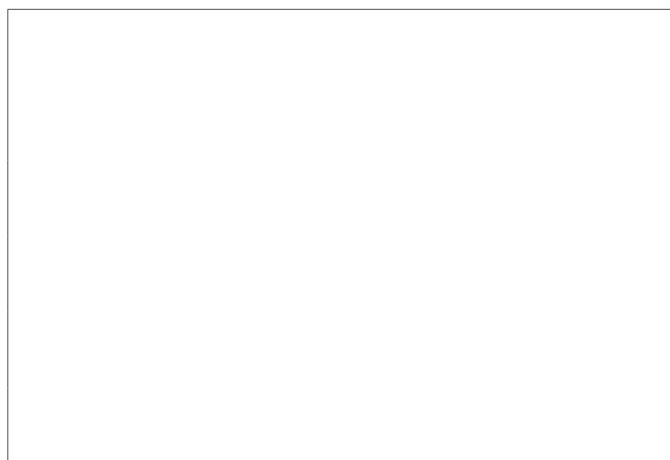
Nakresli:

2. Jak se moucha vyvíjí?

Zapiš, co tě zaujalo:

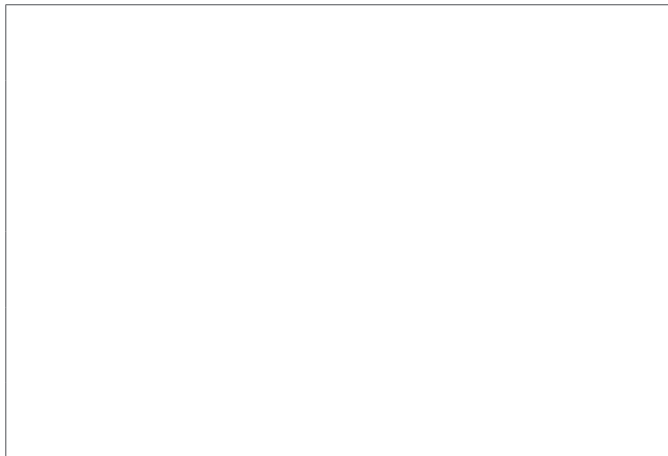
Nalep obrázek a popiš:
vajíčko → larva → kukla → dospělá moucha

3. Jak a co moucha jí? Kde má moucha chuťové buňky?

Zapiš:

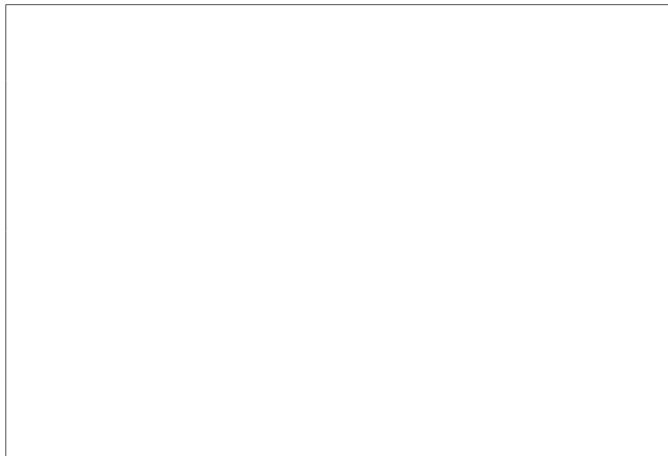
Nakresli mouchu, jak sedí na jídle a „pije“ rozmělněnou potravu.

4. Jak vypadá oko mouchy?

Zapiš:

Nakresli mouchu hlavou dolů – na stropě, se zvětšeným detailem nohou nebo oko mouchy.

5. Proč dokáže moucha rychle uhýbat?

Zapiš:

6. V čem je moucha prospěšná a v čem ne?

Zapiš:

Název lekce	Ženské volební právo – Františka Plamínková
Učitel/ka	Mgr. Irena Poláková
Škola	Lauderova MŠ, ZŠ a gymnázium při ŽOP
Ročník	5.
Oblast/Obor	Člověk a jeho svět / Lidé a čas / Vlastivěda
Časová dotace	45 minut
Čemu se má žák naučit	Žák porozumí tomu, jak se měnilo volební právo. V textu najde jazykové prostředky, které upozorňují na to, že by se mohlo jednat o názor nebo o domněnku, nabyté dovednosti využije při psaní vlastního textu.
Složka v ČPG	Budování porozumění v četbě a v procesu psaní
OVU ČPG	5. ročník ZGC-BPO-000-ZV5-001 Čte a píše texty odborné i prožitkové pro porozumění oboru lidského poznání nebo sobě.
Komponenta	Odlišení faktů, domněnek a názorů.
Projev žáka	Posuzuje v běžných případech, co v textu je spíše názor nebo domněnka, případně omyl či lež, a co je možné považovat za fakta. Zdůvodňuje, proč něco pokládat za faktický údaj (opírá se o zdroje, důkladné vysvětlení, obecnou znalost). Shodu mezi předloženým názorem a jeho vlastním názorem nepovažuje za prokázání faktu. Při psaní zvažuje u svých tvrzení, zda jde o domněnku či názor (např. slovy „nejsem si jistý, zda; možná, že; domnívám se; řekl bych; mám to z wikipedie“), nebo zda to předkládá jako fakt, který může také ověřit (např. „tohle bylo dokázáno; tohle bylo v encyklopedii“).
OVU vzdělávacího oboru	CJS-CJS-003-ZV5-013 Porovná, jak lidé žili dříve a jak žijí dnes.

Popis lekce ›

Zdroje důkazů o učení žáka ›

Texty a materiály k lekci ›

1. Čemu se má žák naučit

Žák porozumí tomu, jak se měnilo volební právo v Českých zemích. V textu najde jazykové prostředky, které upozorňují na to, že by se mohlo jednat o názor nebo o domněnku, nabyté dovednosti využije při psaní vlastního textu.

2. Z čeho poznáme my i žáci, nakolik jsme se k cílům přiblížili?

Důkazy:

- Při čtení textu žák označí (např. podtržením, vybarvením) alespoň jednu větu jako fakt, jednu jako názor a jednu jako domněnku.
- Ve zdůvodnění umí vysvětlit, proč to tak určil (např. „tohle jde ověřit“ / „tady je hodnocení“ / „tohle jen předpokládá, co by se mohlo stát...“, všímá si signálních slov pro názor (např. hodnoticích pojmů – nesmysl, neúnavná činnost...) a pro domněnku, např. „možná“ („Možná doufali, že rakouské úřady tento nesmyslný zákon zruší...“), „zřejmě“ („Zřejmě jí pomohly i vlastní smutné zkušenosti.“), „je možné, že...“ („Je možné, že nebyť Františky Plamínkové, čekaly by ženy na volební právo ještě mnoho let.“)...
- V závěrečné reflexi žák napíše krátký text, kde použije 3 fakta, 2 názory a 1 domněnku.

3. Kroky lekce se zadáním

EVOKACE (5 minut)

Kdo může chodit v České republice volit?

- Kdo může dnes v České republice chodit k volbám? (žáci odpovídají: dospělí, občané ČR, od 18 let...)
- A myslíte, že to tak bylo vždycky?

Dnes si budeme povídat o jedné ženě, která byla přesvědčená, že by právo volit měli mít všichni dospělí lidé, tedy i ženy. Pojďme si společně číst. Budu číst nahlas – představujte si to, o čem čtu.

UVĚDOMĚNÍ VÝZNAMU INFORMACÍ (20 minut)

Společné čtení

V domě U Tří vlaštovek na pražském Karlově náměstí kdysi sídlila rodina ševcovského mistra Františka Plamínka [...] „Ty nebohé ženy musí stále jen čekat, co jim muži dovolí nebo co na ně zbude. Bez jejich souhlasu se nemohou řádně vzdělávat, vybrat si práci, volit, nebo se dokonce věnovat politice? Chci to změnit.“

Vyučující se průběžně zajímá o to, zda žáci rozuměli všem slovům.

Otázka po společném čtení: Jak to mohla Františka udělat? Co byste jí poradili? Radu jí napište.

Návrhy posléze pedagog/pedagožka napíše na tabuli. Může říct žákům, že se velmi pravděpodobně něco podobného stalo.

Evokace ke čtenářskému cíli: Fakt – názor – domněnka

Na tabuli vidíš tři věty o Františce Plamínkové:

- Františka Plamínková byla nejsoucitnější česká žena.
- Františka Plamínková se narodila v roce 1875.
- Kdyby Františka nevidala opilé muže, kteří ubližují svým manželkám, zřejmě by ostatním nepomáhala.

Zamyslete se: Čím se informace v těchto větách liší? Patří předchozí výroky ke stejnému typu informace? Jak se od sebe liší?

Je možné žákům pomoci návodnými otázkami:

- Které z těch vět by šlo ověřit (například podle historických pramenů)?
- Která z vět je podle tebe nejsilněji ovlivněna osobním pohledem nebo dojmem?
- Pokus se každou větu označit podle toho, jestli vyjadřuje:
- něco, co je možné ověřit jako pravdivé nebo nepravdivé,
- něco, co si o tom někdo myslí,
- něco, co si někdo domýšlí.

(Žáci a žákyně dojdou k tomu, že první výrok vyjadřuje názor, druhý lze ověřit – jedná se o fakt, třetí z informací vyjadřuje nějakou domněnku.)

Další společné či samostatné čtení

Sama Františka však měla štěstí. [...] Zřejmě jí pomohly i vlastní smutné zkušenosti.

Podívejte se na část označenou číslem 1 a označ slova, která ti ukazují, že jde o domněnky.

Pokračování společného čtení

Aby něco mohla změnit, musela se vložit do politiky. [...] Např. ve Švýcarsku ho získaly až v roce 1971.

Znovu si proskenujte text a označte části, které jsou fakty, názory či domněnkami. Své rozhodnutí zdůvodněte, např. tak, že podtrhnete část textu, kvůli které si to myslíte.

Jak jako čtenář/čtenářka reagujete na závěrečnou domněnku?

REFLEXE (15 minut)

Napište krátké shrnutí toho, co jste se o Františce Plamínkové dozvěděli, případně si informace dohledejte. Uvedte ve svém textu tři fakta, dva názory a jednu domněnku. Domněnku doporučuji dát až na závěr textu – může totiž vzbudit další otázky, které si vaši čtenáři můžou položit.

Ukázky dětských prací

Víte Františka byla velice statečná žena. Mám v paměti její odhodlaný výraz a slova co mi svěřovala jako kamarádké tajemství. Pro svoji kariéru a své cíle obětovala mateřství. Dokonce ani po roku 1919 se nevdala. I když její ideály nebyli u mnohých populární, našli se lidé, kteří je schvalovali. Včetně mě. ...
jsme se do světa přivést rovnost. A přes trnitou cestu věřím, že se nám to povedlo. To co jsme dělali bylo správné. A nebyť nás ženské právo by ještě nějakou dobu, nebyla taková jako dnes.

Františka Plamínková byla českou političkou, kvůli které teď mají ženy stejná práva jako muži. Narodila se v roce 1871 a zemřela 1942. Byla jednou z nejvýznamnějších žen historie české republiky. V době byla skoro 20 let. Pravděpodobně by bez ní ženy teďkon měly stejná práva jako muži.

Františka Plamínková byla česká politička která pomáhala vyrovnat právo žen s muži. Zemřela v Tereziíne roku 1942. Dostala se postupem času do psala o-levtený dopis Adolfa Hitlerovi: „Považuji za svoji lidskou povinnost, pane kancléři, upozornit že zkusíte skutečnost, a napsat vám tato slova s pevnou vírou, že i proti vaší vojenské přesle natorece pravda zvítězí!“ Umřela v Tereziíne roku 1942. A tam její popel vysypali do hromadného hrobu. Tam umřela významná česká žena. Možná jí pomohla svět kolem aby vykonala tyto činy

Františka Plamínková se narodila v domě U Tří vlaštovek jako nejmladší dcera Františka Plamínka. Zemřela v roce 1942 popravena. Nejspíš ani tak úspěšná nebyla, ale dodnes je možné volit ženy do politiky. Narodila se kolem 19. století. Byla hodně statečná

Františka Plamínková
1875–1942 (67 let)

Nai

Františka Plamínková byla jedna z prvních českých, které rozhodla o právu žen volit a rovnost žen mužů (stejná práva).

Říká se, že bez ní by dodnes neměli stejné právo. Františka Plamínková bohužel umřela tragickou smrtí v roce 1942 na kobylské střelnici.

Byla to hodně statečná žena, která napsala dopis Hitlerovi, což ukazuje její statečnost.

~~1875–1942~~ nebo 67 let

Celý Dopis:

Považuji za svoji lidskou povinnost vás, pane kancléři, vás upozornit, že zkrslujete skutečnost, a napsat vám tato slova s pevnou vírou, že i proti vaší vojenské přesle nakonec pravda zvítězí.

Františka Plamínková byla českou političkou, která se snažila ~~ab~~ aby ženy získaly právo na volební právo. Političkou byla 20 let. Narodila se v 19. století a umřela v terezíně v roce 1942. F.P. napsala s odvahou Adolfa Hitlerovy dopisy o tom že pravda vítězí. podle mě je F.P. odvážná a zvládla splnit sny ostatním i své.

Společné čtení

V domě U Tří vlaštovek na pražském Karlově náměstí kdysi sídlila rodina ševcovského mistra Františka Plamínka, kterému se narodily tři dcerky. Nejmladší z nich dala se ženou jméno Františka. Čiperná holčička si se svými sestrami hrála v nedalekém parku, kde bývala svědkem, jak se z místního pivovaru trousí opilí muži a bijí přitom své manželky, snažící se pro děti zachránit aspoň část jejich výplaty. A přestože Františka z domova nic podobného neznala, i pouhé přihlížení stačilo, aby to v ní s těmi nebožáčkami vzbudilo hluboký soucit a také touhu jim pomoci. „Vždyť je to nespravedlivé,“ zlobila se. „Ty nebohé ženy musí stále jen čekat, co jim muži dovolí nebo co na ně zbude. Bez jejich souhlasu se nemohou řádně vzdělávat, vybrat si práci, volit, nebo se dokonce věnovat politice? Chci to změnit.“

Jak to mohla Františka udělat? Co byste jí poradili? Radu jí napište.

Další společné či samostatné čtení

Sama Františka však měla štěstí. Její rodiče byli osvícení, pokrokoví, měli lehký, laskavý smysl pro humor a měli za to, že názor, podle něhož je muž nadřazen ženě, je prostě nesmysl. Navíc podporovali své dcery ve vzdělávání. Františce se ve škole líbilo, a tak se rozhodla stát se učitelkou a pomoci ke vzdělání a tím i k finanční nezávislosti také jiným dívkám.

Tehdy se ale učitelky nesměly vdávat, musely žít v celibátu. Františka však měla přítele, s kterým chtěla založit rodinu. Jenže to nešlo. Františka se musela rozhodnout: buď se provdá a založí rodinu, nebo bude učit.

1 Možná doufali, že rakouské úřady tento nesmyslný zákon zruší. Čas však plynul, nic se neměnilo, a tím se blížil den rozhodnutí. Nakonec se Františka musela rozhodnout. A rozhodla se na úkor vlastního štěstí – vrátila Vilémovi prsten a pustila se do práce v ženském emancipačním hnutí. Zřejmě jí pomohly i vlastní smutné zkušenosti.

Podívejte se na část označenou číslem 1 a označ slova, která ti ukazují, že jde o domněnky.

Pokračování společného čtení

Aby něco mohla změnit, musela se vložit do politiky a zasadit se o změnu některých zákonů. To ale nebylo jen tak. V té době totiž ženy nesměly v politice působit, ba ani volit. A tak se Františka rozhodla bránit jejich základní právo – stát se občankami. Nejprve bylo třeba ženám zajistit přístup k volbám.

Spojila se proto s dalšími podobně smýšlejícími ženami a založila Výbor pro volební právo žen. Do Ženského klubu českého pak zvala významné osobnosti tehdejšího společenského života k otevřeným debatám, publikovala v časopisech, pořádala schůze a manifestace, cestovala a přednášela nejen u nás, ale brzy také v zahraničí, kde se svými názory na volební i další práva českých žen vzbuzovala pozornost.

Františčina neúnavná činnost byla v boji za volební právo žen úspěšná. Poté, co se Československo stalo samostatným státem, získaly ženy právo volit a mohly i být voleny. Františka pracovala na pražském magistrátu, a nakonec se stala senátorkou. A prosadila všechno, na čem jí ve výchově mladých dívek a ochraně žen záleželo: aby maminky nemusely být závislé na tom, zda jim otcové přispějí na výživu jejich dětí, prosadila stejná práva pro manželské a nemanželské děti, pro čerstvé rodičky finanční podporu i delší volno, aby nemusely hned do práce.

Františka se však neomezovala jen na záležitosti spojené s ženským právem. Kdykoli bylo třeba, vyjadřovala se i k obecným společenským otázkám. A tehdy, když začalo sousední Německo nebezpečně hrozit válkou, napsala Adolfu Hitlerovi otevřený dopis: „Považuji za svoji lidskou povinnost vás, pane kancléři, upozornit, že zkreslujete skutečnost, a napsat vám tato slova s pevnou vírou, že i proti vaší vojenské přesile nakonec pravda zvítězí!“ ohradila se Františka Plamínková jako jediná ze všech představitelů ohroženého československého státu proti štvavým řečem, kterými Adolf Hitler napadal prezidenta Edvarda Beneše. V dopise odmítla jeho výpady proti prezidentu Benešovi a hájila republiku.

Za to ji však protektorátní úřady začaly brzy stíhat, chodila na výslechy. Odmítla nabídku emigrace. Namísto útěku se zapojila do odboje. Po atentátu na Heydricha v květnu 1942 byl však její činnosti konec – Františka byla zatčena a odvezena do Terezína. Setkala se tam s mnoha dalšími odbojáčkami, mezi nimi i s Miladou Horákovou.

A pak přišlo smutné ráno. Z Terezína ji odvezli přímo na kobylickou stělnici, kde popravovali lidi. Popravčí četa ukončila její život dne 30. června 1942. Popel pak vsypali do hromadného hrobu, ani ho neoznačili jménem.

Je možné, že nebýt Františky Plamínkové, čekaly by ženy na volební právo ještě mnoho let. Např. ve Švýcarsku ho získaly až v roce 1971.

Znovu si proskenujte text a označte části, které jsou fakty, názory či domněnkami. Své rozhodnutí zdůvodněte, např. tak, že podtrhnete část textu, kvůli které si to myslíte.

Název lekce	Geologická minulost Země
Učitel/ka	Dana Cágová
Škola	ZŠ Příbor Jičínská
Ročník	7.
Oblast/Obor	Člověk a příroda / Přírodopis / Dynamická planeta
Časová dotace	45 minut
Čemu se má žák naučit	Žák vysvětlí, jak mohou schémata cíleně působit na emoce.
Složka v ČPG	Budování porozumění v četbě a v procesu psaní
OVU ČPG	9. ročník ZGC-BPO-000-ZV9-001 Při interpretaci komplexních textů dokládá své závěry textem; v oborech usiluje o přesnost a uspořádanost v obsahu i ve vyjadřování; podle své potřeby využívá psaní pro své sebeuvědomění a sebevyjádření.
Komponenta	Práce s grafickým znázorněním a vizuálním zobrazením
Projev žáka	Najde ve složitějším schématu (např. v koláčovém grafu, víceúrovňové tabulce, v mapě výskytů některého jevu) potřebné informace. Vysvětlí, jak informace ze schématu patří k textu, jenž je schématem doprovázený. Kriticky přistupuje k informacím získaným ze schémat (všímá si, jak mohou schémata ovlivňovat adresáty, cíleně působit na jejich emoce, jak je autoři využívají k ovlivňování názorů, mínění).
OVU vzdělávacího oboru	CAP-PRI-005-ZV9-018 Objasní události významné pro vznik a vývoj života v jednotlivých geologických érách (včetně vymírání v současnosti) s využitím časové osy a informačních zdrojů; vybrané události dokládá na příkladech hornin a zkamenělin z regionu.

Popis lekce ›

Zdroje důkazů o učení žáka ›

Texty a materiály k lekci ›

1. Čemu se má žák naučit

Žák vysvětlí, jak mohou schémata cíleně působit na naše emoce.

2. Z čeho poznáme my i žáci, nakolik jsme se cílům přiblížili?

Příklad splněného zadání

Žák by měl najít ve schématu místo, kde autor cíleně působí na emoce čtenářů, a vysvětlit, jakými prostředky toho dosahuje.

Například:

- Ve schématu vyvolávají emoce dvě hlavy miminek s nápisem „tvoji rodiče 45 let“ – na rodičích čtenářům záleží.
- Vymření dinosaurů je znázorněno kostrou na zádech, na kterou padá kámen (meteorit) – to by mělo čtenáře pobavit a zároveň u některých vyvolat pocit expertnosti, že rozumí možné příčině vyhynutí dinosaurů.
- Na časové ose je umístěn „živý“ dinosaur s nápisem velké potvory – znovu snaha pobavit.

Průvodce čtením – text Stará dobrá Země

MARC TER HORST. *Palmy na severním pólu: Velký příběh o klimatických změnách.*
2020. ISBN 978-80-275-0260-8.

Směr čtení	Otázky a zadání pro naše přemýšlení	Naše odpovědi, myšlenky, komentáře
Prohlédni si schéma – geologickou osu vývoje Země (všímej si detailů).	Která část schématu v tobě vyvolává nejvíce emocí? Proč? Jak toho autor podle tebe docílit?	

3. Kroky lekce se zadáním

EVOKACE (15 minut)

1. Schéma absolutního datování v geochronologii

- Individuálně si prohlédněte schéma vývoje Země (viz černobílá tabulka). Přímo do schématu můžete vyznačovat, čemu nerozumíte, a přidávat své komentáře nebo otázky.
- Ve dvojici si popište, co vidíte a jak tomu rozumíte. Využívejte své záznamy.

2. Text Stará dobrá Země

- Individuálně si prohlédněte [text Stará dobrá Země](#), včetně schématu vývoje Země. Přímo do schématu můžete vyznačovat, čemu nerozumíte a přidávat své komentáře nebo otázky.
- Ve dvojici si popište, co vidíte a jak tomu rozumíte.

3. Porovnejte obě schémata.

- Čím se od sebe liší? Jak na vás působí tabulka a jak osa? O co usiloval autor tabulky a o co usiloval autor osy?

4. Sdílejte v celé třídě.

UVĚDOMĚNÍ VÝZNAMU INFORMACÍ (cca 20–25 minut)

Přečtěte si text Stará dobrá Země s pomocí [průvodce čtení](#). Nejdříve individuálně, poté sdílejte ve dvojicích. (Učitel/ka říká žákům: „Budeme pracovat s textem pomocí Průvodce čtením, který nám pomůže všimnout si prostředků, které autor v textu a ose použil.“)

REFLEXE (cca 5–10 minut)

Napište s využitím inspiračních otázek:

- Co jsem se dozvěděl(a) z tabulky a z osy v textu Stará dobrá Země? Co jsem si uvědomil(a) díky jejich rozdílnosti? Jakým způsobem jejich autoři působili na emoce čtenářů?
- Jaké události v časové ose jsi považoval/a za zvláště důležité pro vznik a vývoj života? Čemu zatím nerozumím?
- Co ještě jsem se v dnešní hodině naučil(a)? Co mě zaujalo?

Důkaz s analýzou

Průvodce čtením – text Stará dobrá Země

Imy na severním pólu: velký příběh o klimatických změnách. 2020. ISBN 978-80-275-0260-8.

Otázky a zadání pro naše přemýšlení	Naše odpovědi, myšlenky, komentáře
1. Která část schématu v tobě vyvolává nejvíce emocí? 2. Proč? 3. Jak toho autor podle tebe docílil?	1. Tvoji rodiče 2. Mám rád rodiče 3. Aby to ve čtenáři vyvolalo našim rodiče (ne vídám)

Žák by měl najít ve schématu místo, kde autor cíleně působí na emoce čtenářů, a vysvětlit, jakými prostředky toho dosahuje.

- Ve schématu vyvolávají emoce dvě hlavy miminek s nápisem „tvoji rodiče 45 let“ – na rodičích čtenářům záleží.
- Vymření dinosaurů je znázorněno kostrou na zádech, na kterou padá kámen (meteorit) – to by mělo čtenáře pobavit a zároveň u některých vyvolat pocit expertnosti, že rozumí možné příčině vyhynutí dinosaurů.
- Na časové ose je umístěn „živý“ dinosaurus s nápisem velké potvory – znovu snaha pobavit.

Analýza

Žákovi se podařilo najít ve schématu místo, kde autor cíleně působí na emoce čtenářů („Tvoji rodiče.“), a vysvětlit, jak toho dosáhl („Aby to ve čtenáři vyvolalo rodiče. Mám rád rodiče.“).

Další důkazy

Průvodce čtením – text Stará dobrá Země		
MARC TER HORST. <i>Palmy na severním pólu: velký příběh o klimatických změnách.</i> 2020. ISBN 978-80-275-0260-8.		
Směr čtení	Otázky a zadání pro naše přemýšlení	Naše odpovědi, myšlenky, komentáře
Prohlédni si schéma – geologickou osu vývoje Země (všiměj si detailů).	1. Která část schématu v tobě vyvolává nejvíce emoci? 2. Proč? 3. Jak toho autor podle tebe docílil?	1. Obojí rodiče 2. Mám rád rodiče 3. Aby se se čtenáři vyvolalo společný rodiče (ne vím)
	Jaké barvy autor použil? Proč?	na prvním obrázek u druhého schéma je semi červená protože byla šedá
	Co autor ve schématu opakuje vícekrát? Jaký to má podle tebe význam?	opakuje semi protože se je druhé schéma týká
	Proč mají rodiče právě 45 let?	aby se vyšlo tak že jsou 100 000 000 mladší než semi
Přečti si text.	1. Které části textu v tobě vyvolávají nejvíce emoci? 2. Proč? 3. Jak toho autor podle tebe docílil?	1. popisování kolikrát je země starší 2. čísla jsou moc velká a se se sejmou 3. byl chytřejší
	1. Co autor opakuje vícekrát v textu? 2. Čeho chce autor opakováním u čtenářů dosáhnout?	1. semi 2. aby lidé pochopili změny
	Co hlavního chtěl autor v textu sdělit čtenářům?	Postup časem a a kdy co vzniklo
Propoj text i schéma. (Můžeš zapsat přímo k odpovídající části schématu.)	Propoj co nejvíce informací z jednotlivých odstavců s odpovídajícími informacemi ve schématu.	

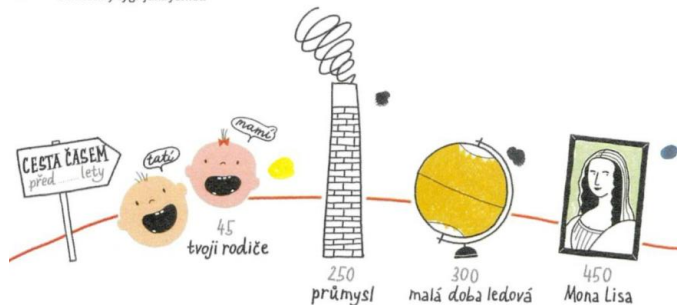
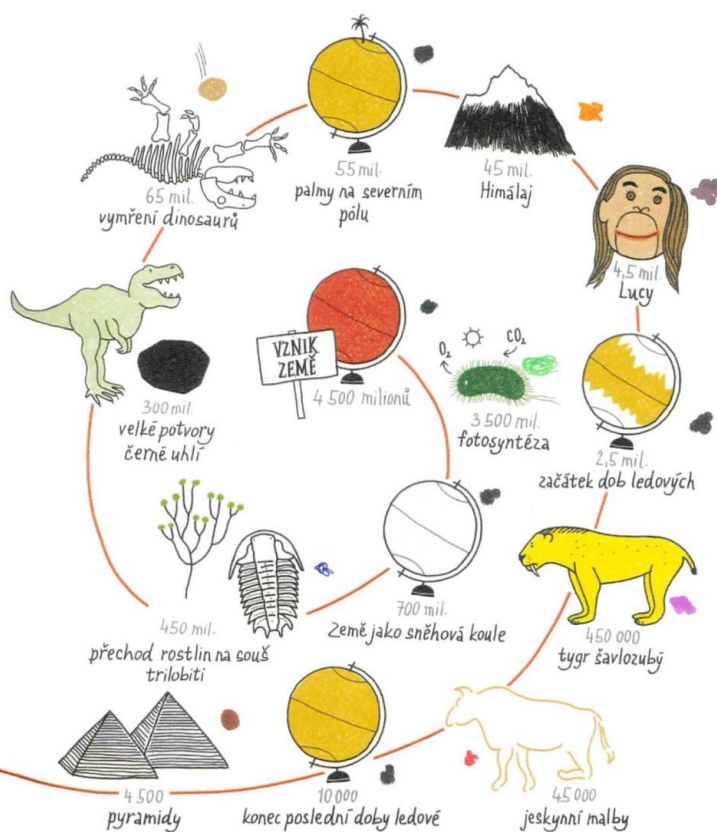
Stará dobrá Země

Možná si myslíš, že tvoji rodiče jsou staří. A že pyramidy jsou staré. Nebo dinosaury, které můžeš vidět v muzeu. Ve srovnání s naší planetou je to však úplně nic. Země je stará přes 4,5 miliardy let. To znamená 10krát starší než první trilobiti, kteří plavali v oceánech; 100krát starší než pohory Himálaj; 1 000krát starší než Lucy, jedna z prvních prapředchůdkyň člověka; 10 000krát starší než tygr šavlozubý; 100 000krát starší než první jeskynní malby pravěkých lidí; 1 000 000krát starší než egyptské pyramidy; 10 000 000krát starší než Mona Lisa; zhruba 100 000 000krát starší než tvoji rodiče. Tomu tedy říkáme stáří.

Vsadím se, že tvoji rodiče se během uplynulých let dost změnil. Určitě vypadají úplně jinak než na fotografiích z dětství. Na pyramidách se také pěkně podepsal zub času. Z některých už téměř nic nezbylo. Trilobiti dokonce dávno vymřeli, šavlozubý tygr jakbysmet.

Je ti tedy jasné, že Země už také není, co bývala. Během mnoha milionů let se neustále měnila. Před stovkami miliony let byla Evropa spojená s Amerikou. Austrálie tehdy ještě nebyla ostrovem, Indie naopak byla. Vznikala a zanikala pohory. Kdysi byla celá Země jednou pokrytá lávou, pak zase sněhem a ledem. Hladina oceánů byla někdy vyšší než dnes, jindy nižší.

Ani zemská atmosféra nebyla pořád stejná. Jeden čas obsahovala více kyslíku, ale byly doby, kdy kyslík ve vzduchu úplně chyběl. Je třeba si uvědomit, že naše Země se neustále proměňuje. Pevnina, oceány, vzduch. Mění se tedy i klima.

Měřítko času	Základní stratigrafické dělení		Trvání (10 ⁶ let)
kenozoikum	kvartér (čtvrtohory)	1,5	1,5
mezo- zoikum	terciér (třetihory)	23,7	22,2
	neogén		22,2
paleo- zoikum	paleogén	66	42,3
	mezozoikum		78
	křída	144	
	jura	208	64
	trias	245	37
	perm	286	41
	karbon	360	74
	paleozoikum (prvohory)	408	
	devon	438	48
	silur	505	30
	ordovik	570	67
	kambrium	2500	65
prekambrium	proterozoikum		1930
	archaikum		

Zdroj textu: <https://www.geologieasska.cz/blog/geologicky-cas-a-cykly/>

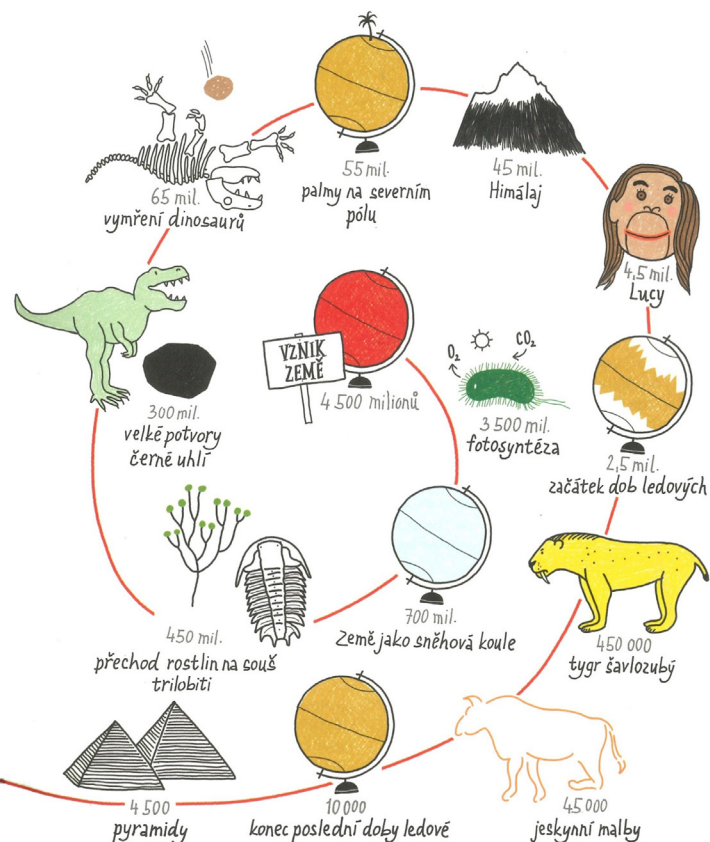
Stará dobrá Země

Možná si myslíš, že tvoji rodiče jsou staří. A že pyramidy jsou staré. Nebo dinosaury, které můžeš vidět v muzeu. Ve srovnání s naší planetou je to však úplně nic. Země je stará přes 4,5 miliardy let. To znamená 10krát starší než první trilobiti, kteří plavali v oceánech; 100krát starší než pohoří Himálaj; 1 000krát starší než Lucy, jedna z prvních prapředchůdkyň člověka; 10 000krát starší než tygr šavlozubý; 100 000krát starší než první jeskynní malby pravěkých lidí; 1 000 000krát starší než egyptské pyramidy; 10 000 000krát starší než Mona Lisa; zhruba 100 000 000krát starší než tvoji rodiče. Tomu tedy říkám stáří.

Vsadím se, že tvoji rodiče se během uplynulých let dost změnili. Určitě vypadají úplně jinak než na fotografiích z dětství. Na pyramidách se také pěkně podepsal zub času. Z některých už téměř nic nezbylo. Trilobiti dokonce dávno vymřeli, šavlozubý tygr jakbysmet.

Je ti tedy jasné, že Země už také není, co bývala. Během mnoha milionů let se neustále měnila. Před sty miliony let byla Evropa spojena s Amerikou. Austrálie tehdy ještě nebyla ostrovem, Indie naopak byla. Vznikala a zanikala pohoří. Kdysi byla celá Země jednou pokrytá lávou, pak zase sněhem a ledem. Hladina oceánů byla někdy vyšší než dnes, jindy nižší.

Ani zemská atmosféra nebyla pořád stejná. Jeden čas obsahovala více kyslíku, ale byly doby, kdy kyslík ve vzduchu úplně chyběl. Je třeba si uvědomit, že naše Země se neustále proměňuje. Pevnina, oceány, vzduch. Mění se tedy i klima.

Zdroj: HORST, Marc ter. *Palmy na severním pólu: velký příběh o klimatických změnách*. První vydání. Brno: Host, 2020. 183 stran. ISBN 978-80-275-0260-8. s. 12–13

Průvodce čtením – text Stará dobrá Země

MARC TER HORST. *Palmy na severním pólu: Velký příběh o klimatických změnách.*
2020. ISBN 978-80-275-0260-8.

Směr čtení	Otázky a zadání pro naše přemýšlení	Naše odpovědi, myšlenky, komentáře
Prohlédni si schéma – geologickou osu vývoje Země (všímej si detailů).	Která část schématu v tobě vyvolává nejvíce emocí? Proč? Jak toho autor podle tebe docílil?	
	Jaké barvy autor použil? Proč?	
	Co autor ve schématu opakuje vícekrát? Jaký to má podle tebe význam?	
	Proč mají rodiče právě 45 let?	
Přečti si text.	Které části textu v tobě vyvolávají nejvíce emocí? Proč? Jak toho autor podle tebe docílil?	
	Co autor opakuje vícekrát v textu? Čeho chce autor opakováním u čtenářů dosáhnout?	
	Co hlavního chtěl autor v textu sdělit čtenářům?	
Propoj text i schéma.	Propoj co nejvíce informací z jednotlivých odstavců s odpovídajícími informacemi ve schématu. (Můžeš zapsat přímo k odpovídající části schématu.)	